



DUNASZEG

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV



TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Dunaszeg bemutatása	5
3. Örökségünk	12
4. Eltérő karakterű településrészek Dunaszegen	15
Történeti településmag	16
Ötvenes-hatvanas években beépült területek	17
Hetvenes-nyolcvanas években beépült területek	18
Középületek	19
Fejlesztési területek	20
Külterületek, gazdasági épületek, természeti környezet	21
5. Építészeti útmutató	
Történeti településmag	22
Ötvenes-hatvanas években beépült területek	25
Hetvenes-nyolcvanas években beépült területek	28
Fejlesztési területek	31
Kerítések	34
Kertek	35
Erkélyek, tornácok	37
Ajtók, ablakok	38
Homlokzatképzés	39
Részletek	40
6. Mai példák	41
7. Utcák, terek	43
8. Hirdetések, reklámtáblák	45



BEVEZETÉS

A Településképi Arculati Kézikönyv nevéhez méltóan településünk sajátos, egyedi arcát, különösen pedig védendő értékeinket hivatott bemutatni.

A könyv célja, hogy lényegre törően, mindenki számára érthető módon mutassa be a település építészeti arculatát meghatározó jellemzőket, épített és természeti értékeinket, valamint a lakókörnyezetünkkel szemben támasztott elvárásokat, javaslatokat. A másik cél, hogy jó példák bemutatásával segítséget nyújtsunk az építetők és építészek számára, hogy esztétikus, a faluképhez illeszkedő, de a tulajdonos számára is értékes otthonok alakulhassanak ki.

Fontos szempont volt, hogy a könyv készítéséhez a szakemberek kikérjék a lakosság véleményét. Kár, hogy kevesen tették meg észrevételeiket, pedig lényeges, hogy a vélemény széleskörű legyen. Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb feltétele és tükré is. Nagyon fontos tehát, hogy házainkon túl utcáink, tereink, a sokak által látogatott tájaink is szépek legyenek, szépek maradjanak.

Mindannyian felelősek vagyunk azért, hogy a régi és az új épületeink, védett értékeink hozzájáruljanak településünk képének jobbá tételéhez, harmonikusan illeszkedjenek környezetükbe.

Abban mindenki egyetért, hogy szép házat érdemes építeni, mert

- a ház a miénk, de a szépség mindenkié,
- a sok szép, egymással harmonizáló ház együtt egységet képez.

Fontos, hogy az építéskor figyeljünk a környezetünkre, ne licitáljunk túl a másikat, hanem az építmények egészítsék ki egymást. Ne feledjük, ilyenkor jön a kevesebb több elve, így is építhetünk korszerű, divatos, minden igényt kielégítő házakat.

A Településképi Arculati Kézikönyv megpróbál segíteni abban, hogy a házunk tervezésénél elkerüljük a legjellemzőbb hibákat.

Forgassák, tanulmányozzák érdeklődéssel!

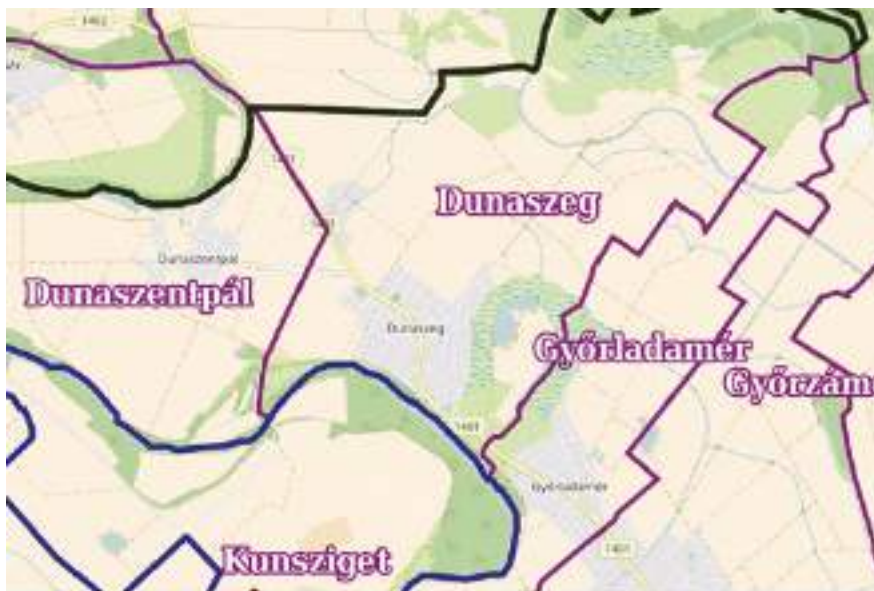
Babos Attila
polgármester

DUNASZEG BEMUTATÁSA

Dunaszeg a Szigetköz szívében, Győr megyei jogú várostól 15 kilométerre elhelyezkedő település. A Mosoni-Duna partján terül el, annak egy szegletében, innen származik a falu elnevezése is. Fényes Elek az 1851-ben megjelent Magyarország Geographiai Szótárában így jellemzi a települést:

Dunaszeg, magyar falu, Győr vármegyében, a Szigetközben, utolsó posta: Győr. Lakja 600 katolikus. Határa szép búzát terem; erdeje kevés. A hédervári uradalomhoz tartozik. (Az eredeti írásmódot megőrizve és a rövidítéseket feloldva közölt idézet.)

A település természeti környezetét ma is alapvetően annak tájféldrajzi elhelyezkedése határozza meg. A Dövényi Zoltán szerkesztésében megjelent Magyarország Kistájainak Katasztere alapján a település a Kisalföld nagytáj, Győri medence középtájának Szigetköz kistájában található. A kistáj jórészt árvízveszélyes, alacsonyártéri síkság, de előfordul a néhány méterrel magasabb magas ártér is. Tengerszintfeletti



magassága északnyugaton 125–115 m, délkeleten 115–110 m között van. Legmagasabb pontja 126 m.

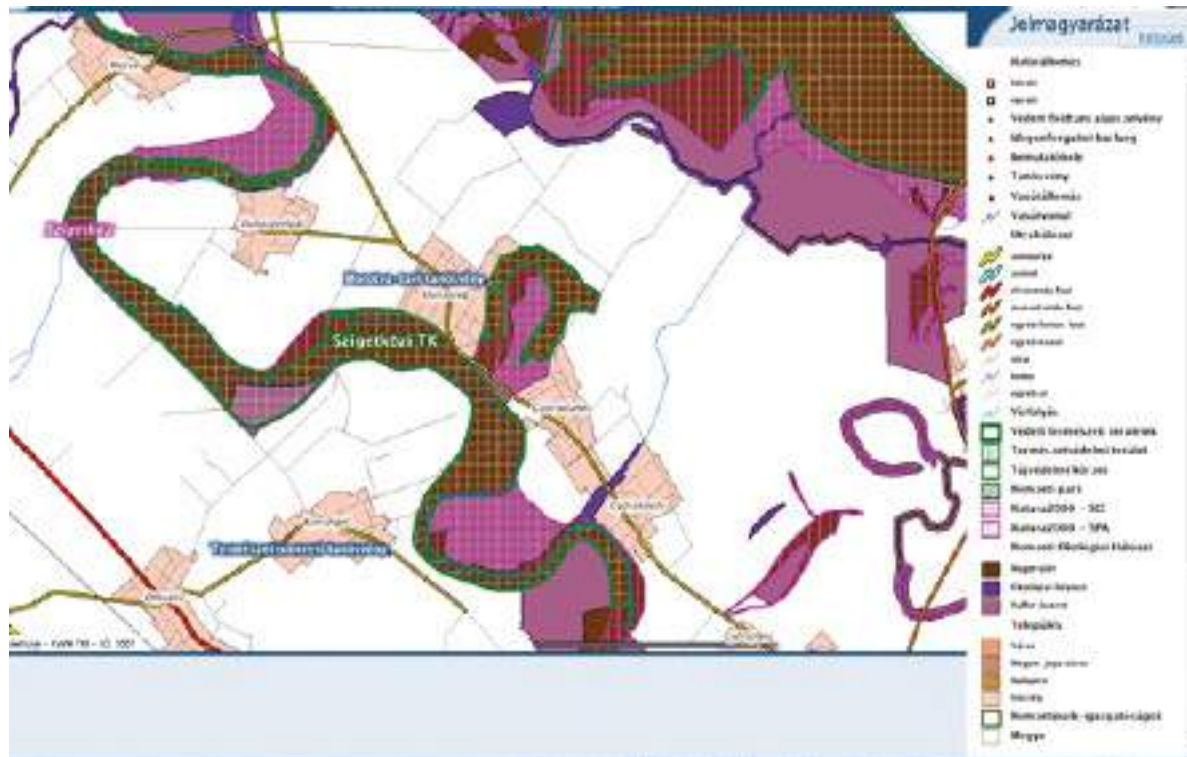
Az Alsó-Szigetköz, amihez Dunaszeg tartozik, jellemző tájképi eleme az élő vizeket kísérő holtágak és morotvák sora. Ennek szép élményt nyújtó példája a dunaszegi Morotva-tó, amelynek patkó alakja elárulja, hogy egykor a Mosoni-Duna kanyarulata volt. A meder nyílása feltöltődött, fokozatosan elzárult, és a hajdani, erőteljes duzzadó Duna-ág holtággá változott. Az elmúlás erői azonban nem pihennek és az eutrofizáció folytatódik.

A meder fenekére szüntelenül rakódik le a por, az iszap és az elhalt növények maradványai, amelyek eredményeképpen a nádas feltarthatatlanul nyomul befelé, egyre nagyobb felületet rabol el a nyílt víztükrőtől. A nyílt víz egyre keskenyebb lesz, míg nem a növényzet teljesen belepi. A legmélyebb szakaszon békalencsehínár, a sekélyebb részekben a gyökeres hínár és a tündérrózsza hínár él. Vize már nem folyik, megcsendesedett, ráborulnak a vizek széles levelei, s közöttük itt is, ott is, tündérrózsák dugják elő fehér fejüket. Követendő és példaértékű a Morotva-tó környezetének kialakítása és használata.



6 | Dunaszeg bemutatása

A település és határának egy része a Szigetközi Tájvédelmi Körzethez tartozik, amelynek kezelője a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság. A tájvédelmi körzet természetvédelmi jelentőségét jelzi, hogy hazánk Európai Uniós csatlakozása után közösségi jelentőségű Natura 2000-es területté nyilvánították. A Dunaszegen található Morotva-tó körül természetvédelmi bemutató tanösvény is található. A tó és a körülötte található területek választják el Dunaszeget a szomszédos Győrladamértől.



Timaffy László így ír a Duna szabályozása után történekről:

„A szabályozással más élet kezdődött a vizek között. A régi életformának pedig le kellett tűnnie, mert megváltoztak az élet körülményei. A régi, szétterpeszkedő vizekben szívesen ívtak, jól szaporodtak a halak. A Fekete-tengerből is feljöttek íváskor idáig, a Duna szigetközi vízi birodalmába. A szabályozott folyó összeszorított medre, nagyobb sebessége, vízmennyiségemármadolyan kedvező lehetőségeket a halak szaporodásához. Megcsökkent a halállomány és az ősihalászat is leáldozóban van. Akik belőle még megmaradtak, csak hírmondói a régi, híres halászéletnek.

A szabályozás óta szinte féltékenyen elzárja a Duna aranyát is az ember elől. (...) Az emberek nehezen szoktak bele az új életformába. Akiknek régen a vízadott kenyeret, most megrohanták a földet. Napszámosokként tengődtek vagy összekoplaltak egy-két holdat, hogy a 'maguk urai' lehessenek. Csakhogy a föld nem bírta el a vizek népét. Mostohagyermekként tengődtek rajta. A falvak szűk határa, a kevés föld nem juttathatott kenyeret mindenkinek. Arégikülterjes gazdálkodás válságba sodorta a Szigetköz népét. Sokan próbálkoztak az iparban, vagy a városok peremén néztek kenyér után. Óvár, Győr, Budapest külvárosai fogadták be a szigetközi betelepülőket.”

Mára pedig megfordult az irány. A városiak elárasztották az egykori falvakat, a termőföldek helyén új egyenes utcák sora, kis telkeken színes, tarka világ, mintha csak a szél fújta volna ide őket, és megakadtak volna az öreg fűzfák ágain.



8 | Dunaszeg bemutatása

A Hédervárra vezető országúttól az egykori folyómeder kanyarulatára húzódó település kialakulásának korát jelzi az 1962-ig használt temető – mai kegyeleti park és a templom –, mert a középkor elfogadott gyakorlata szerint a templom körül temetkezett a közösség.

Ahogy Timaffy László is írta, ezek a települések elhúzódtak, elrejtőztek a világ elől. Utcájuk vonalvezetése az egykori folyások medrét követte. Jellemzően egy medret követő út torkolatnál háromszög alakú teresedés alakult ki, és a természetes hordalékúpon még kicsit emelt is az ember. Jelen esetben a hajdani és mai Fő utcába torkollik az Országút felől a mai Liget és Iskola utca. Itt épül meg a középkori templom, előtte a temetővel.





Kicsit feljebb, a holtággal, a „Vár Torokkal” párhuzamosan futó mai Petőfi Sándor utca hozott létre hasonló alakulatot. Ezért összetettebb a településszerkezet a megszokottnál.

Korán megjelentek a zsellérházak ezen a területen, míg északon uradalmi épületek létesültek, melyet a Pataháza utca zár le. Az itteni szalagtelkes beosztás szintén ott látható már az első katonai felmérésen. Talán az egykori templomnál is korábban nádas mellé, erdőbe bújó középkori sánccal védett kis falunak a helye ez, mely a folyópart útjába az erdőből befutó út torkolatánál alakult ki.

Ezt az ősi magot nőtte délről és nyugatról körbe a mai település, ahol az egyenes vonalú utcák már derékszögben metszik egymást.



A mai Dunaszeg közepét egy liget képezi, amely a Fő utca és Liget utca között jött létre, és amelynek Hédervár felől nagyon jó „nyitánya” a kőkép, ahogy itt nevezik, a homokgödri kiskép.



A hédervári uradalom nagyban meghatározta a település fejlődését. A határban máig álló puszták és majorok létesültek, amelyek a szövetkezeti gazdálkodás idején is tovább működtek.

A XX. század elejére értek be a nagy gazdálkodási változások, ekkor, 1925-ben épült ki a kisvasút, amely Zsejkepusztát, Gyulamajort kötötte össze a Bolgányi hídon keresztül az öttevényi vasútállomással. A kisvasút emlékét őrzi a település kapujában felállított „szobormozdony” és lóré (keskeny nyomtávú vasúton használt szállító kocsi).



Több irodalmi forrás is a Duna belső deltavidékeként hivatkozik a Duna fő medre és a Mosoni-Duna között fekvő Szigetköz, illetve a Duna fő medre és a Kis-Duna között fekvő Csallóköz vidékére. Ezen a vidéken ősidőktől fogva minden a víztől függött, a víz rombolt és épített, pusztított, de életet is adott a vidéken élő embereknek. A víz-, vad- és halbőség következtében az ember nagyon korán letelepedett a vidéken, és kialakultak a területhez kapcsolódó ősi mesterségek, amelyek sokáig jellemzőek voltak a kialakult településekre.

A vizekben halak tömege nevelődött, ezért az egyik legfontosabb, ősi foglalkozás természetesen a halászat volt. A szabályozások miatt ma már a halállomány lényegesen kevesebb, mint korábban, de a helyiek kapcsolata a Mosoni-Dunával, mint horgász- és rekreációs célú víz megmaradt.

Dunaszeg, amelynek neve a Duna szeglet formájú fordulatánál való elhelyezkedéséből ered, a vízimolnárság révén ezer szállal kötődik a Mosoni-Dunához. A monda szerint a pataházi dombon elsők között egy vízimolnár is megtelepedett, később a megtalált malom darabjai elkallódtak, és a létét igazoló írásos emlékek nem kerültek elő.

A faluban az 1930-as évek elejéig élő mesterség volt a vízimolnárság. Az öregek emlékeznek Pintér András hajómalmára, melyet Győrzámolyról húztak fel kötélben a Mosoni-Dunán, és Farkas Kovács házának irányában horgonyozták le. Később ezt a hajómalmot vette meg Schreiner Ernő, és ezt váltotta fel a Kislaposon ugyancsak Schreiner Ernő szárazmalma, gőzmalma. Dunaszegen a Kisgödör és Nagygyödör elnevezések utalnak a hajómalmok egykori kikötési helyére. A molnárság emlékét a faluban egyedül a lepusztult szárazmalom épülete „őrzi”. Jelenleg a település lakóinak szolgál pihenésre, időtöltésre, és a turizmus révén hajt hasznot a Mosoni-Dunából. A helyi csárdánál lévő gyepes hullámtéri terület népszerű megállóhelye a kenuval érkező turistáknak.



ÖRÖKSÉGÜNK

Dunaszegen műemléki védeltséget a templomon kívül a Fő utca 19. szám alatti lakóház élvez.

A templom egy középkori templom helyén és – bár részletes kutatására eddig nem került sor – valószínűsíthetően annak részbeni felhasználásával épült, mai formájában barokk.

A kegyeleti park, a benne álló szakrális kisémlékkel mindenképpen védendő érték.



A mellette álló műemlék lakóház a település XIX. század elejére beépített részén épült, a korszak leginkább épen maradt lakóépülete a faluban.

Kiemelten védendő értéke a településnek a homokgödör mellett a község négy védőszentjének – Flórián, Vendel, Borbála és a Havas Boldogasszony – Kisképek nevezett emlékoszlopa, valamint a Liget utca 8. számú lakóház.





A két védett lakóépületen kívül több hasonló korú ház is áll a faluban, melyek a település történeti képét idézik fel. Ezek az utcára merőleges tömegű, tornácos, általában kétablakos, mára többnyire lekontyolt tetőidomú házak. Mindegyik a templomtól észak-kelet felé húzódó ősi, a Duna holtágához simuló, a mai napig Fő utcának nevezett településmagban áll.

A település legfontosabb „épített” öröksége maga a faluszerkezet. A falu ősi magja, amint azt neve is mutatja, a Mosoni-Duna – ma már holt – ága mellé kanyarodó Fő utca és ennek északi végén a mindössze néhány házból álló rá merőleges Pataháza. A szigetközi út a falutól

délre húzódott, a Duna pedig a település közelében nagy S kanyart írt le.

A falu mai méretűre való növekedése a XX. század második felében kezdődött, először az Országúttól délre fekvő területek, majd az északi településrész épült be. A faluszerkezetben ezt a csökkenő telekméretet és a sűrűbb utcahálózat mutatja.

Dunaszeg utcái rendezettek. Az utcák egy része csak egyoldalasan került beépítésre, ez szellős, nyugodt településkép kialakulásához vezetett. Ugyanezt erősíti a település közepén levő nagy kiterjedésű park és a Duna-part felőli töltéshez kifutó nyílt végű utcák is.



A Fő utca szűk keresztmetszete történeti kialakulás eredménye. Itt az utcáfrontra épült házak miatt ezen a szakaszon szinte teljesen hiányzik a növényzet, mert az egykori szekérforgalom és a mai forgalom is megköveteli ezt. Azonban az újabb beépítésű, szélesebb utcákban gazdag növényzet teszi barátságosabbá a faluképet. Kiemelkedő értéket jelent még a Ladamér felőli oldalon álló „Vöröskőröszt” és az országút mellett álló gyulamajori együttes. Az egykori intézőház építészeti értéke mellett természeti érték is található itt, melyeket érdemes megóvni.

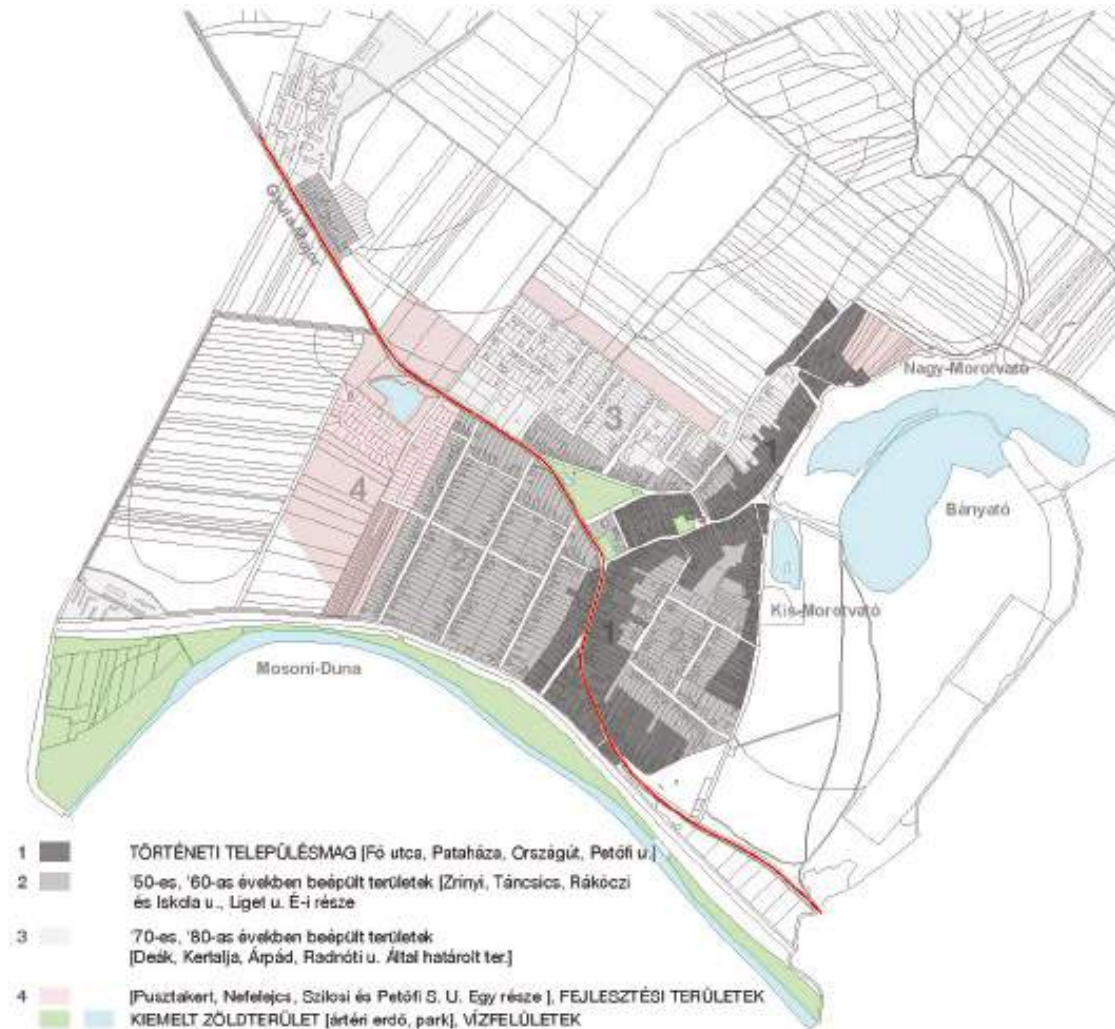
Hasonló természeti értékek a határban több helyen is találhatóak, két értékes vadkörtefa is található a határban, ezek is nagyon fontosak, de védelmüket nem építészeti szabályozással kell, lehet biztosítani.



ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

Dunaszegen a középületek nem egy csokorban, hanem a településen szétszórva helyezkednek el, ezáltal több kisebb, jellegzetes központi hely alakult ki. A második világháború előtt épült lakóházak ugyancsak szóróványosan maradtak meg, összefüggő településképet együtt sehol nem alkotnak. Ezzel együtt a faluban több különböző arculatú lakóterületet különböztethetünk meg, nagyjából a kiépülés időrendjének megfelelően:

- Történeti településmag (Fő utca, Pataháza, Országút, Petőfi utca).
- Ötvenes-hatvanas években beépült területek (Zrínyi, Táncsics, Rákóczi, Iskola és Liget utca).
- Hetvenes-nyolcvanas években beépült területek (Kertalja, Deák, Árpád és Radnóti utca).
- Új beépítés és fejlesztési területek (Pusztakert, Nefelejcs, Szilosi és Petőfi Sándor utca).
- Külterületek, Gyulamajor és a természeti környezet (térképen nem jelölt).



TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

Központja a templom, tőle észak-kelet felé a legrégebben beépült utca, melynek kanyarodó vonalvezetése révén a település legfestőibb utcaképe alakult itt ki. Noha a házak jelentős része már átépült, a sűrűbb hosszanti telekosztás miatti intenzívebb beépítés emlékeztet a régmúltra.

A két háború között a Petőfi utca felső vége is beépül, valamint a Dunához vezető Kosuth utcai rész is, az ehhez kapcsolódó Országúttal. A Fő utca telkeinek Liget felé eső részén is házak épülnek már a XIX század végén. Ezek a beépülés során azonban mára már elvesztették egységes képüket, mert a foghíjak máig folyamatosan épültek be.



ÖTVENES-HATVANAS ÉVEKBEN BEÉPÜLT TERÜLETEK

A település Országúttól dél-nyugat felé eső része már derékszögű utcarendszerrel, egységes telekosztással épült ki a második világháború után. Az uralkodó épülettípus a sátoztetős kockaház, melyekből ezen a területen több egységes arculatú utcakép is található. Az azonos szélességű, hasonló tömegek, a két hármask ablakkal tagolt homlokzatok nyugodt utcaképeket adnak, a házak színezése és vakolatdíszei pedig egyedivé varázsolják az épületeket. A házak más tömegűre való cseréjével az utcakép bomlik meg, a sematikus, díszek nélküli vakolással pedig az épületek egyedi arculatra vesznek el.



HETVENES-NYOLCVANAS ÉVEKBEN BEÉPÜLT TERÜLETEK

Az Országúttól északra a sűrűbb telekosztás mutatja a későbbi beépítést. A kisebb telkekre nagyobb, gyakran kétszintes ház épül, jellegzetes homlokzatelem az erkély vagy loggia. Itt is épültek még sátoztetős házak, de az uralkodó utcaképet már a modernbb, több egyediséget mutató családi házak sora alkotja. Csak egységes utcaszakaszokról beszélhetünk, mert az utcák egy részének (például: Bartók Béla u.) beépülése még ma is tart. Azonban az iskola épületegyüttesével erős karakterisztikus vonások figyelhetők meg.



KÖZÉPÜLETEK

A település középületei közül méreteinél fogva kiemelkedik az iskola. Az épület két – teljesen eltérő arculatú – tömegből áll, a hetvenes évek modern stílusában megépített épületet a kilencvenes évek elején magastetős, historizáló homlokzatú tornateremmel bővítették.

A többi középület tömegével, anyaghasználatával szervesen simul bele a lakóházak sorába. Ezek a községháza, a bolt, a posta, melyeket csupán az előttük levő teresedés, a gondosan alakított környezet emel ki a környezetből. Néhány, jelenleg funkció nélküli épület nagyobb tömege árulkodik arról, hogy bennük egykor kereskedelmi tevékenység folyt. Környezetük rendezésével és ésszerű használattal ezek is a településkép szerves részeivé tudnak válni.



FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

Az újabb kiosztású telkeken vagy éppen séggel a régi házak lebontásával kialakuló foghíjakban a kilencvenes évektől kezdve jellemző az újonnan épülő házak sokfélesége. Lapostetős, alacsony hajlású tetőidommal fedett vagy éppenséggel hagyományőrző tömegű és formavilágú épületeket egyaránt találunk a településen. Együttesen ezek az épületek a Margaréta utca környékén és az észak-nyugati faluvégen jelennek meg. Itt érdemes a közterületeket gondosan megtervezni, és a közvetlenül szomszédos területekhez kapcsolódó beépítésnél a harmonikus átmenetre figyelni.



KÜLTERÜLETEK, GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, TERMÉSZETI KÖRNYEZET

A falusias településeken a külterület és belterület átmenete az udvarok sora a gazdasági épületekkel és a kertek. A lakóházak udvaraiban helyenként még találunk a háztáji gazdasághoz tartozó gazdasági épületeket, de ezek a településképben kevésbé játszanak szerepet, hiszen az utcafrontra épült lakóházak takarják őket.

Rendkívül fontosak azonban az egykori majorsági gazdálkodáshoz és a modern mezőgazdasághoz tartozó épületek, ezek méreteiknél fogva is hangsúlyos elemei a tájnak. A falu belterületéhez kapcsolódóan ilyen az Iskola utca és a Kertalja utca kereszteződésében álló épület, külterületen pedig a Bolgányi hídra vezető út mentén álló majorsági épületegyüttes. Utóbbi a külterület hangsúlyos épített tájeleme. Az itt álló lakóházak valaha egységes utcaképet alkottak, és mögöttük ott találhatóak a rangos, nagy méretű gazdasági épületek. Elhelyezkedésük miatt érdemes lenne belterületbe vonásuk és építészeti szabályozásuk. Kiemelt figyelmet érdemel az egykori intézőház és a mellette álló platánfa.

Ezen túl számos kiemelkedő természeti érték, fa, fasor, partszakasz, holtági rész található a határban, amelyeket szintén szükséges védeni és megmutatni, ezeket az örökség fejezetben röviden ismertettük. Itt azonban nem építészeti eszközökkel biztosítható a megőrzés, hanem a természet- és tájvédelem meglévő jogszabályi kereteit figyelembe véve kell erősíteni a helyi szabályozást.



ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Ebben a fejezetben a település arculatának megőrzésére és formálására teszünk javaslatokat. A felmérések és a lakossági konzultációk során számos javaslat gyűlt össze arról, hogyan illeszkedjenek a település képébe az új épületek, s hogy miként volna megőrizhető a település megszokott arculata.

Az építészeti útmutató összefoglalja és szemlélteti azokat a szabályokat, amelyek segítik az építkezéseket abban, hogy építményeiket szervesen illessék a település arculatába. Mindezt a település karakteresen eltérő részeire külön-külön mutatjuk meg.



TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

A településközpont a falu legősibb magja, ahol még a legtöbb utcára merőleges gerincű nyeregtetős épület áll, bár a régi házak nagy részét sátoztetős épületek váltották fel. Ajánlásainkat ezen épületek jellegzetességeinek figyelembevételével tesszük meg.

MAGASSÁG

Dunaszeg történeti faluközpontjában a családi házak magassága közel azonos. Felméréseink szerint Dunaszeg lakóinak többsége a földszintes és tetőteres épületeket tartja elfogadhatónak.

A meglévő épületek közé épülő új házak hasonló magassággal kell épüljenek, mint a szomszédosak.

A túl magas házak nem illenek Dunaszeg történeti faluközpontjának képébe.

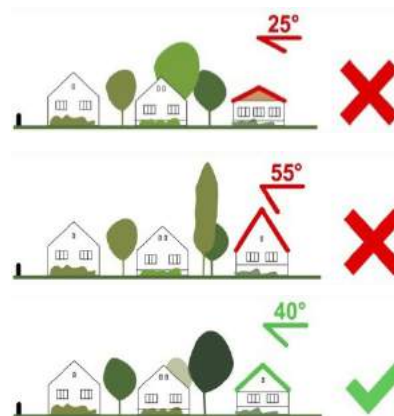


TETŐHAJLÁSSZÖG

Dunaszeg történeti településmagjában a háztetők hajlásszöge közel azonos.

Az új házak a meglévő épületek közé úgy épüljenek, hogy tetőjük hajlásszöge a mellettük levőkével közel azonos legyen.

A túl lapos szögű vagy túl meredek tetők nem illenek Dunaszeg történelmi központjának képébe.





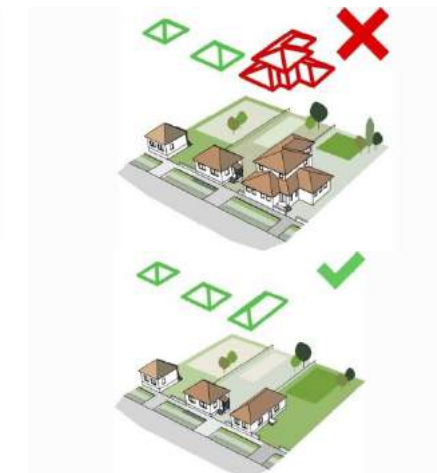
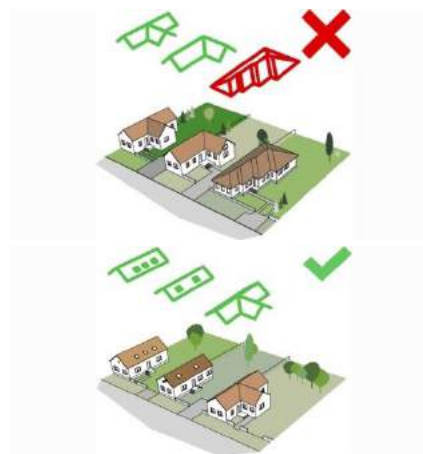
A TETŐK FORMÁJA

A település központjában a családi házak tetőformája egyszerű, zömmel nyeregtetős és sátoztetős.

A kérdőívek válaszádoi többségükben a nyeregtetőt és a sátoztetőt ítélték a házakhoz legjobban illőnek.

Új házak építésénél a szomszéd házakat figyelembe véve kell építkezni.

A nyeregtetős és sátoztetős házakból álló utcákba ne épüljenek tördelt tetőformájú épületek, hanem csak a szomszédokhoz hasonló nyeregtetővel és sátoztetővel.



SZÍNEK

A település történeti központjában a családi házak színei változatosak, ám visszafogottak és közel azonosak.

Felmérésünk szerint az itt élők túlnyomó többsége a fehér és a homokszínű házakat részesíti előnyben, kéket és vöröset viszont nem szeretne látni.

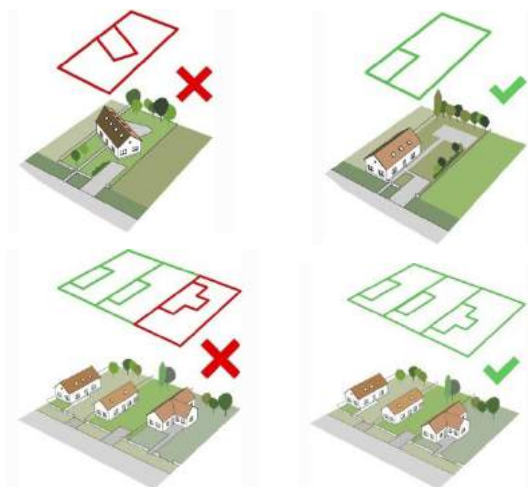
A település központjában az új épületeken és az átalakítások során is a kialakult és megszokott színeket és anyagokat kell használni.

Nem fogadható el a feltűnő, kirívó színek és a szokatlan burkolatok alkalmazása.



TELEPÍTÉS

A történeti településközpontban a családi házak a telkek oldalhatárára állnak. A telek egyedi adottságához igazodva előkertés vagy utcáfronti a beépítés, több helyen pedig fűrészfogas, azaz a homlokzat síkja nem párhuzamos az utcavonallal, hanem szöveget zár be. Kerítés szinte mindig épült. Az oldalhatárral nem párhuzamosan elhelyezett, elfordított, vagy túlzott mértékben hátra húzott ház építése nem javasolható. A kertek – a szokásokat követve – a házak mögött alakítandók ki.



KERÍTÉSEK

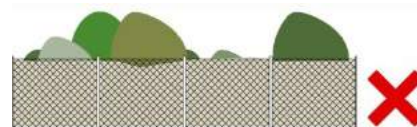
Dunaszeg történeti központjában a hagyományos átlátszó kerítések a megszokottak, az alig átláthatatlan, tömör megoldások nem fogadhatók el.



A kerítés elhagyása a település központjában nem javasolható. Teljesen átlátható pálcás kerítés a telkek között javasolható.



Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-as áttört résszel.



Áttört kerítések nádszövettel, ponyvával takarása nem megfelelő megoldás.



A falszerű, átláthatatlan kerítések csak indokolt esetben, rövid szakaszokon fogadhatók el, például zajfogóként.



ÖTVENES-HATVANAS ÉVEKBEN BEÉPÜLT TELEPÜLÉSRÉSZ – ZRÍNYI ÉS TÁNCICS UTCA KÖRNYÉKE

A terület uralkodó lakóház-típusa a sátoztetős kockaház a maga jellegzetes arányaival, háromosztatú ablakaival, sátoztetős tömegformájával, homlokzati díszivel. Az ajánlások ennek a típusnak a karakterére épülnek.

MAGASSÁG

Dunaszeg települési arculatát erősen meghatározza az 1950-es és 1960-as években kiépült lakónegyed, ahol a családi házak magassága közel azonos. Nem véletlen, hiszen Dunaszegen a lakók többsége ma is a földszintes és tetőteres épületeket tartja elfogadhatónak. Kívánatos, hogy a meglévő épületek közé épülő új házak hasonló magassággal épüljenek, mint a szomszédosak. Túl magas házak nem illenének a terület hagyományos arculatába.



TETŐHAJLÁSSZÖG

Az ötvenes, hatvanas években a házak formája, így a háztetők hajlásszöge is közel azonosan épült.

Új házakat a meglévők közé úgy kell építeni, hogy tetőjük hajlásszöge a mellettük levőkével közel azonos legyen.

A túl lapos szögű vagy túl meredek tetők nem illenek a településrész hagyományos képébe.

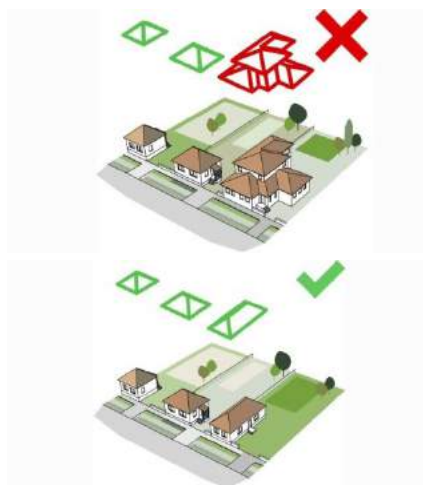


A TETŐK FORMÁJA

A területen a családi házak tetőformája zömmel egyszerű sátoertetős. Érthető módon, a település megkérdezett lakóinak többsége a házakhoz legjobban illőnek a nyeregteretőt és a sátoertetőt ítélte.

Az új házak építésénél ezt a hagyományt érdemes követni, s a szomszéd házakat figyelembe véve kell építkezni.

A sátoertetős házakból álló utcákba nem javasolt tördelt tetőformájú épületek építése, hanem csak a szomszédokhoz hasonló sátoertetőkét.

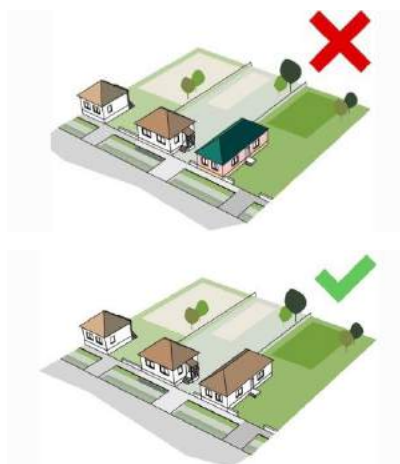


SZÍNEK

A lakókörzetben a családi házak színei sokfélék, mégis visszafogottak és nem egészen egyformák. Felmérésünk szerint a településen élők döntő többsége a fehér és a homokszínű házakat szereti, kéket és vöröset viszont nem szívesen látna.

Az újonnan épülő házakon és az átalakítások során is a hagyományos és megszokott színeket és anyagokat kell használni.

Nem kívánatos a feltűnő és kirívó színek, valamint a szokatlan burkolatok alkalmazása.



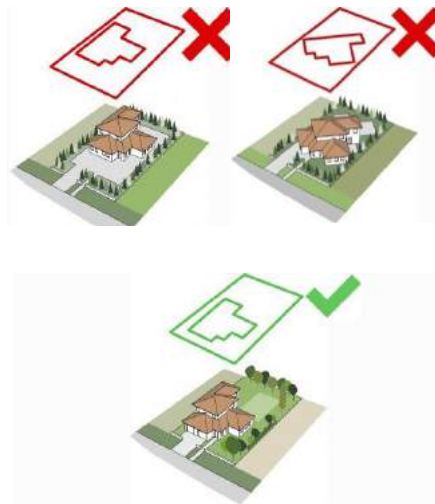
TELEPÍTÉS

A lakónegyedben a családi házak a telkek oldalhatárán állnak, és az előkertekkel néznek az utcára.

A felmérésünkre választ adó lakók nagyobb része azt az utcát tartja kellemesebbnek, melyben csak néhány háztípus található.

Az oldalhatárral nem párhuzamosan elhelyezett, elfordított, vagy túlzott mértékben hátra húzott ház építése nem javasolt.

A szokásokat követve a házak védett kertje a ház mögött alakítandó ki.

**KERÍTÉSEK**

Az ötvenes és hatvanas évek építkezéseinél a hagyományos átlátszó kerítések a megszokottak, tömör és nem átlátható megoldások nem fogadhatók el.

A megkérdezett lakók körében a legnépszerűbbek ma a kovácsoltvas és a fa kerítések, utánuk a sövénykerítések következnek.



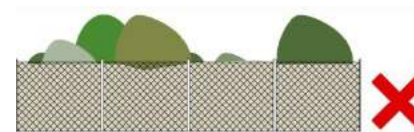
A kerítés elhagyása itt nem javasolt.



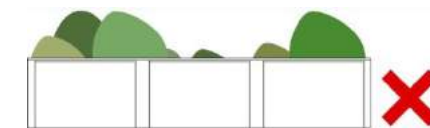
A teljesen átlátható pálcás kerítés elfogadott.



Ajánlott a hagyományos oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-as áttört résszel.



Áttört kerítések nádszövettel, ponyvával takarása nem megfelelő.



A falszerű, átláthatatlan kerítések csak indokolt esetben, rövid szakaszokon, például zajfogóként fogadhatók el.

HETVENES-NYOLCVANAS ÉVEKBEN BEÉPÜLT TELEPÜLÉSRÉSZ

A terület beépítésekor jellegzetes épületek magasak, sokszor emeletesek. Az utcával párhuzamos és utcára merőleges tetőirány változik, de jellemző az épületek egységes tömegben való megtartása. Ez az épülettípus adja a javaslatok alapját.

MAGASSÁG

Dunaszeg arculatának jellegzetes eleme a hetvenes évektől beépülő családi házas körzet, ahol az épületek magassága közel azonos, még ha különböző háztípusok váltják is egymást az utcákban. Sok olyan kétszintes, erkélyes ház alkot egységes utcaképet, amelyeknek tetőgerince az utcával párhuzamos, így az oromfal az oldalsó telekhatárra kerül.

A meglévő épületek közé épülő új házakat a szomszédos épületekhez hasonló magassággal és lejtésiránnyal tanácsos építeni.

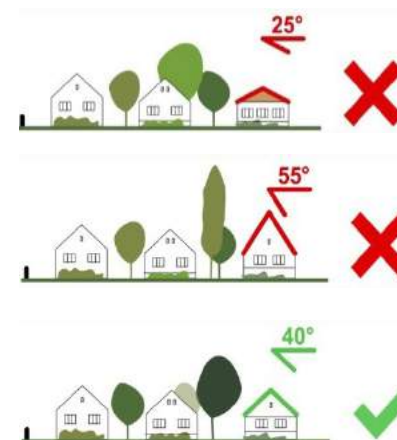
A túlzottan magas házak nem illenek az utcaképbe.



TETŐHAJLÁSSZÖG

A lakókörzetben a háztetők hajlásszöge közel azonos, és gyakran különböző típusú házak váltják egymást az utcatorokon. Javasolható, hogy az új házak úgy épüljenek a meglévők közé, hogy a tetőjük hajlásszöge a mellettük levőkével közel azonos maradjon.

A túl lapos vagy túl meredek szögű tetők nem illenek a nyolcvanas években kialakult utcaképbe, de az átmenet lehetséges a folytatólagosan beépülő utcákban.



A TETŐK FORMÁJA

A hetvenes és nyolcvanas évek a családi házainak tetőformája egyszerű, többnyire az utcával párhuzamos nyeregtetős vagy éppen sátoztetős.

Új házak építésénél a szomszédos házak tetőinek formáit figyelembe véve kell építkezni.

A nyeregtetős és sátoztetős házakból álló utcákba ne épüljenek tördelt tetőformájú épületek, hanem csak a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős változatok.

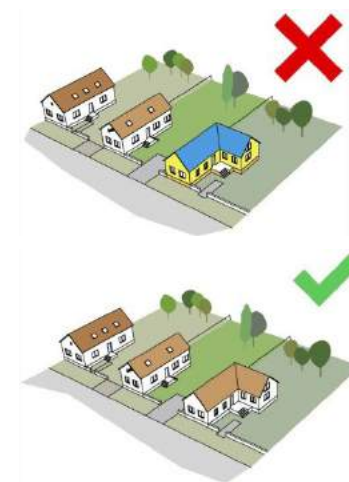


SZÍNEK

A XX. század második felétől a családi házak színe változatosabb, de többnyire visszafogott. Nem véletlenül, hiszen a településen megkérdezett lakók döntő többsége a fehér és a homokszínű házakat szereti, kéket és vöröset viszont nem szívesen lát.

Az újonnan épülő házakon és az átalakítások során is érdemes a hagyományos, megszokott színeket és anyagokat használni.

Nem kívánatos a lakónegyed utcáiban a feltűnő, kirívó színek és a szokatlan burkolatok alkalmazása.

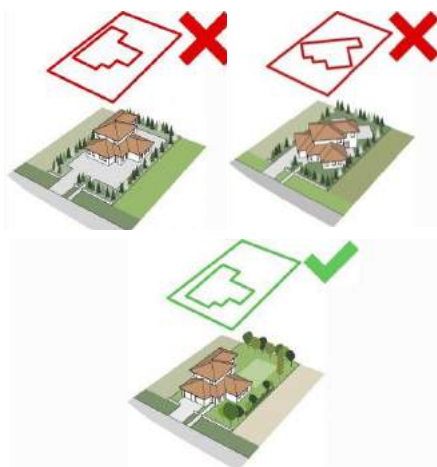


TELEPÍTÉS

A karakterterület lakóközében, ahogy szinte az egész faluban, a családi házak a telkek oldalhatárán állnak, és az előkertes utcára néznek.

Az új épületek esetében az oldalhatárral nem párhuzamosan elhelyezett, elfordított vagy túlzott mértékben hátra húzott házak építése nem javasolt.

A szokásokat követve a házak védett kertje az épületek mögött alakítható ki.



KERÍTÉSEK

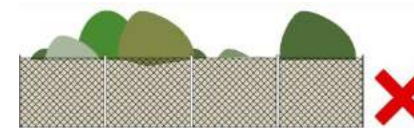
A lakónegyedben a hagyományos átlátszó kerítések a megszokottak, nem átlátható tömör megoldások kevésbé fogadhatók el. Gyakori még a nyírt sövény és a kerítés elhagyása a garázsbejáró előtt.



A kerítés teljes elhagyása nem javasolható.



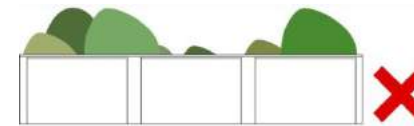
A teljesen átlátható pálcás kerítés inkább a kertek között javasolható.



Áttört kerítések nádszövettel, ponyvával takarása nem jó megoldás.



Javasolt a hagyományos oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-as áttört résszel.



A falszerű, átláthatatlan kerítések kerülendők, csak indokolt esetben, rövid szakaszokon fogadhatók el, például zajfogóként.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

A területeket a településen korábban meglévő építési hagyománnyal való szakítás, változatos tömegalakítás, gazdag színvilág jellemzi. Az ajánlások segítségével ez a fajta sokszínű beépítés folytatódhat a területen.

MAGASSÁG

Dunaszeg mostanság beépülő és további fejlesztésre szánt területein a családi házak magassága közel azonos.

Elvárható, hogy a már megépült házak közé, mellé épülő új épületek hasonló magassággal épüljenek, mint a szomszédaiak.

Túlságosan magas házak nem illeszkednek az új lakónegyedek arculatába.

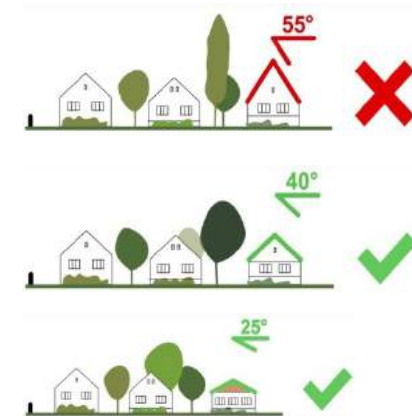


TETŐHAJLÁSSZÖG

A fejlesztési területeken a háztetők hajlásszöge hagyományozódik, a régebbi és az új építésű házakon közel azonos, megnőtt az alacsonyabb hajlásszögű, osztottabb tetőidomok száma.

Új házakat a meglévők közé úgy kell építeni, hogy tetőjük hajlásszöge a mellettük állókkal közel azonos legyen.

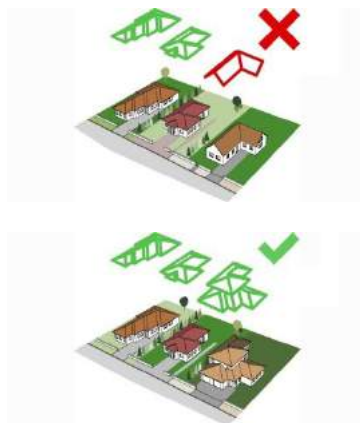
A túl meredek tetők nem illenek a dunaszegi fejlesztési területek kialakuló képébe.



A TETŐK FORMÁJA

A településszéli parcellázásokon napjainkban épülő új családi házak tetőformája összetett, leggyakrabban alacsony tetőhajlásszögű kontyolt tetőidomokból áll. Az újabb házak építésénél érdemes a szomszédos házakat figyelembe véve építkezni.

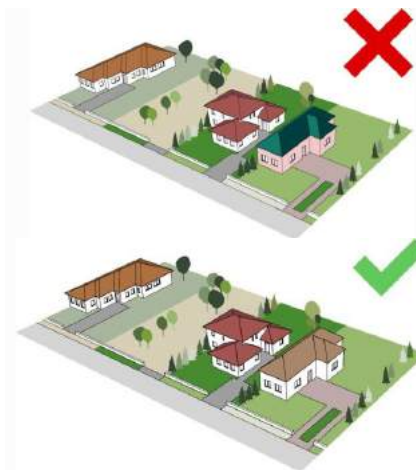
Javasolható, hogy az úgynevezett mediterrán stílusú földszintes házakból álló utcákba ne épüljenek hagyományos formájú épületek, a magas oromfal itt kirívó, érdemes az egyszerűsége törekedni, inkább csak a szomszédokhoz hasonló alacsony kontyolt megoldások illeszkednek az utcaképbbe.



SZÍNEK

A Dunaszegen manapság beépülő és további fejlesztésre szánt parcellázásokon a családi házak színei változatosak, mégsem különböznek nagyon egymástól. Az újonnan épülő házakon a szomszédos házakban kialakult színeket és anyagokat érdemes használni.

Nem javasolt a feltűnő, kirívó színek és a környéken szokatlan burkolatok alkalmazása, javasolható viszont a hagyományos szerkezetek alkalmazása.

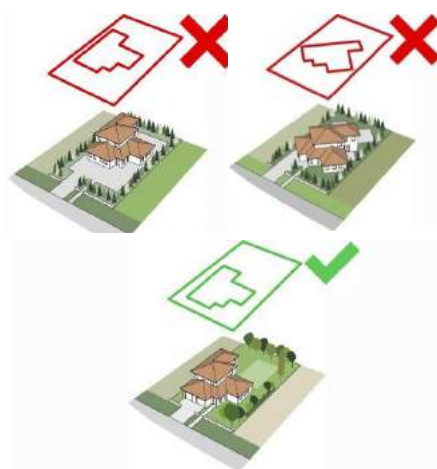


TELEPÍTÉS

A családi házak az új parcellákon is többnyire a telkek oldalhatárán állnak és az utcára néznek.

Az oldalhatárral nem párhuzamosan elhelyezett, elfordított vagy túlzott mértékben hátra húzott ház építése nem javasolható.

A hagyományos kialakítást követve a házak védett kertjét érdemes hátul, az épületek mögött kialakítani.



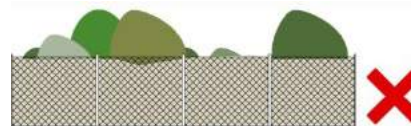
KERÍTÉSEK

Az új parcellázásokon a hagyományosan átlátszó kerítések javasolhatók, s a kevésbé átlátható tömör megoldások kerülendők. Jellemző és karakteres kerítésformák még nem alakultak ki, de a kerítések magassága csökken, olykor el is marad a telkek homlokzat előtti szakaszán.

Ezen a településrészen megengedhető, hogy ne épüljön kerítés.



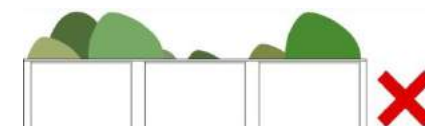
A teljesen átlátható pálcás kerítés inkább a kertek között javasolható.



Áttört kerítések nádszövettel, ponyvával való takarása nem ajánlott.



Javasolható a hagyományos oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-as áttört résszel.



A falszerű, átláthatatlan kerítések csak indokolt esetben, például zajfogóként fogadhatók el.



KERÍTÉSEK

Régi tapasztalat, hogy a kerítések nemcsak elválasztják, hanem össze is kapcsolják a telkeket és az utcákat. A kerítések egyfelől határolják a magánkerteket, másfelől teret engednek a betekintésnek és a kilátásnak is. Formájukkal, színeikkel mutatják, hogy kik laknak ott, és az utca egészének képéhez is hozzájárulnak. A kerítések dolgában is érdemes okulni a régiek hagyományos megoldásaiból. Dunaszegen ritkán, s csak módjával építettek tömör kerítésfalakat, inkább áttört kovácsoltvas vagy drótfonatos betételemekkel építkeztek, s csak a lábuzatnál és a kapuszlopoknál alkalmaztak tömör részeket. Nem véletlen, hogy a felméréseinkben megkérdezett lakók körében a legnépszerűbbek a kovácsoltvas és a fakerítések, utánuk a sövénykerítések következnek.



A lábuzatoknál, kapuszlopoknál a régi, faragott kőből vagy téglából, majd később betonelemekből rakott változatokat kezdik felváltani a nyers terméskőből emelt formák. A kerítések áttört fölső részein mára elterjedt az impregnált fabetétes megoldás.

Az újabban beépülő parcellázásokon terjed az amerikai típusú kerítés nélküli megoldás, amit többnyire egyszerű nyírott sövény telepítésével oldanak meg. Az egységes és otthonos települési arculat létrehozásához a kerítéseket is érdemes a környékre jellemző anyagokkal és formákkal építeni.



KERTEK

A lakóépületünket körülölelő kert teremti meg a természeti környezettel való kapcsolódást; biztosítja a teret a kikapcsolódáshoz, pihenéshez, amelyre a 21. század emberének oly nagy szüksége van a megfelelő életminőség eléréséhez. A kertünk ugyanakkor haszonkertként is funkcionálhat, amely a fizikai állapotunk javításához járulhat hozzá.

A kerttervezés, kertépítéssel során hasonló alapelvek jelennek meg, mint az építészetben: arányok, telepítés, tömegformálás, színek, architektonikus vagy tájképi stílusok formájában. A kert természetesen elsősorban nem egy művi alkotás, hanem a kikapcsolódás helyszíne, amelynek szépségét – rendszeres gondozással, megfelelő növényalkalmazással – akár egész évben élvezhetjük. Ugyanakkor a kert egy élő, állandóan változó, minden évszakban új arcát mutató terület! Érdemes időt, fáradságot szánni rá, mert kertünk nem csak szépségével hálálja meg a törődést: a lombhullató fák nyáron árnyékot biztosítanak, télen pedig beengedik a napfényt otthonunkba. A lakóépületek kertje a biológiai sokféleség szintere is, és így fontos eleme a települési zöld infrastruktúrának is. A környezeti adottságoknak megfelelő fajok megválasztásához, kertünk tervezéséhez, fenntartásához is kérhetjük szakember segítségét.



Dunaszegen célszerű a Szigetköz hangulatának és élőhelyének megfelelő növényfajokat választani és ültetni a kertekben. Ilyenek egyrészt a vízpartokat közvetlenül kísérő galéria vagy puhafa ligeterdők fajai (a különféle fűz, nyár, juhar fajok), másrészt a keményfa tölgy-kőris-szil ligeterdők fajai.

Javasolt fajok listája:

Fatermetűek

- Kocsányos tölgy (*Quercus robur*)
- Magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*)
- Magas kőris (*Fraxinus excelsior*)
- Mezei szil (*Ulmus minor*)
- Vénic szil (*Ulmus laevis*)
- Mezei juhar (*Acer campestre*)
- Fehér nyár (*Populus alba*)
- Kislevelű hárs (*Tilia cordata*)
- Mézgás éger (*Alnus glutinosa*)
- Rezgő nyár (*Populus tremula*)
- Vadalma (*Malus sylvestris*)
- Vadkörte (*Pyrus yraster*)
- Zselnicemeggy (*Padus avium*)

Cserjetermetűek

- Közönséges mogyoró (*Coryllus avellana*)
- Veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*)
- Csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*)
- Egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)
- Kőkény (*Prunus spinosa*)
- Húsos som (*Cornus mas*)
- Cseregalagonya (*Crataegus laeigata*)
- Kányabangita (*Viburnum opulus*)
- Kutyaabenge (*Frangula alnus*)
- Fagyal (*Ligustrum vulgare*)
- Jerikói lonc (*Lonicera caprifolium*)

A haszonkertben természetesen megjelenhetnek a különféle gyümölcsfák, amelyek hangulatukban a korábbi ártéri gyümölcsstermesztésre emlékeztetnek. Ugyanakkor kerülni kell a tájtól idegen, erőszakosan terjedő fajok, például selyemkóró, fehér akác, telepítését, hiszen ezek a Szigetközben a víz útján könnyen a természetes élőhelyeken is elterjedhetnek.



ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Dunaszeg különböző korszakokban épült részei jól megkülönböztethetőek aszerint, hogy milyen előterekkel nyílnak a házak a kertekre és udvarokra.

A történeti központban jellegzetes oszlopos tornácaikról vagy oszlop nélküli széles ereszeikről jól felismerhetők a régi parasztházak, bár ezekből kevés maradt meg egészében Dunaszegen, de az épületek hátsó traktusaiban megmaradtak. A hatvanas évek sátozottos házai, és nem egyszer a nyolcvanas évek nyeregvetős épületei nyitott vagy zárható bejárati verandákkal kapcsolódnak a kertekhez. Az új parcellázásokon ma újra divatba

jöttek a bejárati és a kertre nyíló esővédő, árnyékoló teraszok. A fedett, de oldalról nyitott terek a régiek felfogását követve hozzájárulnak a házak otthonosságához és kényelméhez.

A tornácok, teraszok, erkélyek építésénél számtalan eltérő megoldás kínálkozik, és ezek részleteinek kialakítása is nagy figyelmet érdemel az építetőktől, tervezőktől.

Az egységes és harmonikus települési arculat létrehozása érdekében a teraszok építésénél is érdemes alkalmazkodni a környező házak, olykor a tájegység mintáihoz. Az anyagok és a formák megválasztásánál itt is az egyszerűség a mérvadó.



AJTÓK, ABLAKOK

Gyakran azért csodáljuk a régi épületeket, mert hitelesnek véljük azt, amit építészeti szavaikkal mondanak. Ezt csodáljuk a népi építészet emlékein és a régi középületek homlokzatain, tetőin, kéményein, párkány- és vakolat-tagozatain, fából készült kapuin, ajtajain, díszesen keretezett osztott ablakain.

Az ajtók és az ablakok olyanok, mint a szavak, melyekből a mondatokat formáljuk. Érdekes őket megválogatnunk, ha pontosan és szépen szeretnénk fogalmazni. Többnyire a kapukon, ajtókon, ablakokon, oszlopokon, lábzatokon, párkányokon, ereszekon múlik, hogy mit is képes az épület a megjelenésével mondani.

A mai tervezők gyakran mondják: „nem találunk szavakat”. Pedig a szókincs adva van. A készítés, ami hajtja a tervezőket, nyilvánvalóan a hitelesség szándékából és az elvárásainknak való megfelelés követelményéből ered. Akár a régiek szavait

használják, akár a mai modern kifejezési formákat, valójában a mai világ, a jelenkor életének térbeli „leírásához”, dramaturgizálásához kell építészeti szavakat találniuk.

Az egyes épülettípusokhoz sajátos ablaktípusok tartoznak. A tornácós parasztház oromzatos homlokzatára hagyományosan két álló téglalap arányú ablak illik. A sátoztetős házak két fekvő „tűzép” ablakkal épültek, a hetvenes évektől az ablakok formája és mérete szabadon, a mögöttes levő funkciónak megfelelően alakul. Az illeszkedés és a funkció összeegyeztethető, és ez nem zárja ki az egyediséget sem, ha a megfelelő mértékben alkalmazzák.



HOMLOKZATKÉPZÉS

Felmérésünk szerint a település lakóinak többsége a felújítások során az épületek homlokzatát tartja a leginkább megőrzendőnek.

A házak homlokzatai úgy alkotják az utca képét, ahogy az emberek a maguk közösségeit. A házak egyéni megjelenése, karaktere részévé válik az utca egészének. Az épület megjelenése voltaképpen egy személyiséget képvisel, egy elvegyülő arcot a többi között. Sok mindent elárul az épületről és az utca történetéről is. A homlokzatnak nem csak illeszkednie kell a szomszédos épületekhez, hanem óhatatlanul hozzá is kell járulnia azok összképéhez.

Az új építkezéseknél elvárható, hogy az épületek „arcának” vonásai, arányai, formái azt a nemes egyszerűséget és eleganciát tükrözzék, ami a régiek építészetét jellemezte. A házak „sminkjével”, vagyis az alkalmazott anyagokkal, színekkel is jól kell tudni bánni. Érdemes a hagyományos és természetes anyagokat, a vakolatot, a téglát, a fát, a cserepet, a követ használnunk. Mindezekre sok jó példát lelhetünk a régi házak közt, s gyakrabban az új épületeken is.



RÉSZLETEK

Érdemes figyelni a régi épületek formáinak részleteire. Ezeket sok építész ma is alkalmazza tervein. Figyelemre méltóak például a még fellelhető múlt század eleji parasztházak népi építészetre jellemző vakolt díszítései, ablakkeretezései, tagozott párkányai és visszafogott színei. Ezek sokféle változatban élnek tovább az '50-es és '60-as évek sátoztetős házainak homlokzatain, párkányain és ablakai körül. Szemet gyönyörködtetőek a régi mesterek keze munkáját dicséző hagyományos részletek a kerítések díszes

fedkövein és kőből rakott lábazatain, a kovácsoltvas kapukon, a kilincseken és záraikon.

Am érdemes figyelni régi portáink egyéb részleteire, a különféle hagyományos kerti építményekre. Az elmúlt évszázad első felét idéző, néhol dicséretesen felújított, bár többnyire már nem működő kerti kutak, kukoricagórék, nyári kemenék és pajták, mint az eltűnt idők nyomai, emlékei, sajátos időbeli folytonosságot, s az otthonosság érzetét teremtik a régiek világa és az annak helyein zajló mai élet között. Nem szabadna hagyni, hogy elbontásukkal ez az önazonosságot fenntartó érzület a semmibe tűnjön.



MAI PÉLDÁK

Felmérésünk szerint a település lakóinak nagyobb része azt az utcát tartja kellemesebbnek, amelyben csak néhány háztípus épült egymással váltakozva.

Az új házak építése vagy egy régi átalakítása során az épület tömegalakítása döntő jelentőséggel bír az adott utca és a település összképe szempontjából. A túl nagy, terjedős épület elnyomja a szomszédos kisebb épületeket, és erősen rontja az utcakép összhatását.

A régiekhez illeszkedő egyszerűbb, osztatlan tömegformálás ráadásul nemcsak településképi szempontból előnyös, hanem épület-energetikailag is takarékosabb megoldásokat eredményez, jobban hűthető és fűthető.

A bemutatott példák tömegükkel jól követik a környező házak méreteit, arányait. Több közülük a régi parasztházak stílusát követi, nemcsak vakolt fehér homlokzatával, hanem arányaival, ormfalaival és részleteinek képzésével is. Van köztük nem egy, amely a hagyományos nyeregtetős házak formáit idézi. Jól mutatják, hogy régi házaknál nagyobb tömegű épületek is hagyományos arányúvá alakíthatók, s ezzel szervesen a tágabb környezetükbe illeszthetők.

A hagyományos parasztházak vagy kertvárosias elhelyezéssel a ház és a kert kapcsolata is harmonikusabb lesz. A természetes anyagok, a vakolat, a téglák, a cserép, a fa és a kő használata nemcsak a régi és az új ízlés közötti szerves kapcsolatot, hanem a természetközeli életvitel feltételeit is megteremtik.





UTCÁK, TEREK

A településen lakók többségének véleménye szerint a dunaszegi utcákat továbbra is ritkán beépítve, falusias jelleggel vagy kertvárosias módon kell kialakítani és beépíteni.

Felméréseink szerint a válaszadó lakók túlnyomó része ültetne még fákat az utcába, ahol ma él. A szerethető helyek közül a Dunát tartják a legtöbbször a parkok és az utcák fái, fasorai mellett. Kedvelt hely az egykori holtágból alakult tópart, amely közösségi rendezvények helye is.

Az utcák, terek talán a legfontosabb elemei a városi zöldfelületnek. Dunaszegen fontos kiemelni a Havas Boldogasszony templom körüli zöldfelületet, amely egyrészt emlékpark, másrészt a templom háta mögött települési találkozóhelyet kínáló terület. Itt található két vadgesztenyefa, melyek hosszútávú védelme fontos.

Fontos kiemelni, hogy a településen szépen megoldották az egykori természeti környezetet bemutató Morotva-tó bevonását a település életébe. Ez a terület – mintáértékűen elsősorban honos, a tájra jellemző fajokkal telepítve – fontos része a település közösségi életének is, így példájával tanítja is a javasolt megoldásokat.

A közterületek látványát károsan befolyásolják a parkosított, füvesített területen vagy a rendezett köztereken parkoló járművek. A parkolást érdemes a rendelkezésre álló, tervezetten kialakított parkolóhelyeken vagy saját telken belül megoldani.



A Győr felől érkezők számára pedig a Mosoni-Duna nyújthat kikapcsolódást, amelyet ugyan árvízvédelmi védvonal választ el a település belterületétől, de megközelítése a helyi csárda előtti parkolóból lehetséges. Gyalogosan pedig a települést déli oldalról határoló töltés és annak lábánál futó földút, az erre közvetlenül kifutó utcák egy hosszanti gyalogos kapcsolatot teremtenek a mentett oldal és az ártéri erdősáv között. Ez a két helyszín, partszakasz szép és intenzív kapcsolatot teremt a község belterülete és a természetes táj között. Az utcák – mint a települési zöld infrastruktúra részeinek – fásítása két szempontból mindenképpen fontos. Egyrészt

árnyékolják a mesterséges burkolatot, így védenek a klímaváltozás kapcsán egyre gyakoribbá váló hőségnapok hatásától. Másrészt segíthetik a természetes víz visszatartást, amivel hozzájárulnak mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek védelméhez. Ezt a szerepet ugyanakkor csak a települési csapadékvíz elvezető nyílt csatorna-rendszerrel közösen láthatják el. A kialakult helyzethez – például járda-zöldsáv-árok-úttest arányaihoz – való alkalmazkodással egységes látványt teremthetünk. De mit tehetünk mi magunk a szép utcaképert? Mit vegyünk figyelembe, amikor lakóépületet tervezünk? Környezetünkhöz alkalmazkodni nem csak épületeinkkel tudunk, hanem az utcakertjeinkben, utak mentén alkalmazott

fajokkal is. Egy-egy díszesebb utcakert, egy nyírott sövény vagy a felsővezeték el nem érő fák – például csörgőfa, gömbjuhar, vérszilva – kellemes, rendezett látványt nyújtanak. Az ingatlanunk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk. Ennek kialakítása, pontosabban megtervezése és szabályozása – főképpen a fejlesztési területeken – a település feladata, amelyhez a tulajdonosoknak igazodnia kell. A virágos, zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek és a barátságos, szerethető, esztétikus településképpnek.





HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A hirdetéseknek alapvetően a tájékoztatás a célja, s ezt a település arculatába, az utcák képébe illően kell megtenniük. Még ha figyelemfelkeltők és gyakran meghökkentők is, a méreteikkel és megformálásukkal, anyagaikkal és színeikkel a szebb és harmonikusabb utcaképhez kell hozzájárulniuk.

Az utcák képéhez hozzátartoznak a hirdetőtáblák, reklámok, cégérek, ugyanúgy, ahogy az épületek, a kerítések, a fák és a virágok.

A régi faluközpont területén nem kívánatos reklámhordozók elhelyezése. Az üzletek cégereit, cégtábláit úgy kell kialakítani, hogy azok anyagukkal, megjelenésükkel alkalmazkodjanak a környezet, és az adott épület jellegzetességeihez. A település többi részén az általános építési szabályok szerinti reklámhordozók helyezhetők el.

Felmérésünk szerint a település lakóinak többsége a hirdetések fajtái közül a hagyományos utcai hirdetőtáblát tartja jónak, szemben az óriásplakátokkal és az egyéb hirdetési formákkal.

Míg az utcai hirdetőtáblák esztétikus keretet adnak a hétköznapi hirdetéseknek, ezek homlokzatokon, buszmegállókon és egyéb nem kívánatos helyeken való megjelenése rendezetlen településképet eredményez.



IMPRESSZUM

KONCEPCIÓ:

Riedel Miklós Márton
Fülek Zsolt
Kolossa József DLA
Kara László

LECHNER TUDÁSKÖZPONT TERÜLETI, ÉPÍTÉSZETI ÉS INFORMATIKAI NONPROFIT KFT.

Vezérgazgató: Riedel Miklós Márton
Projektigazgató: Farkas Tamás
Projektvezető: Juhász Géza Péter
Alprojektvezető: Kara László

MINISZTERELNÖKSÉG ÉPÍTÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSÜGYI HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁGA

Fülek Zsolt helyettes államtitkár
Kolossa József DLA főosztályvezető

DUNASZEG ÖNKORMÁNYZATA

www.dunaszeg.hu
dunaszeg@dunaszeg.hu
H-9174 Dunaszeg, Országút utca 6.
Telefon: +36 96 352 012
Polgármester: Babos Attila
babos.attila@dunaszeg.hu
Főépítész: Körmendy János
kormendy44@gmail.com

KÉSZÍTETTE:

Széchenyi István Egyetem Győr –
Építészettörténeti és Városépítési
Tanszék
9026 Győr, Egyetem tér 1.

SZÖVEG:

Babos Attila polgármester
Bach Péter
Ekler Dezső
Hencz Helga
Kottmayer Tibor
Kun Zoltán
Veöreös András

VÉLEMÉNY-KUTATÁS:

Dr. Csizmady Adrienne

FOTÓ:

Bach Péter
Ekler Dezső
Kottmayer Tibor
Körmendy János
Kun Zoltán
Veöreös András

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÁBRÁI:

Weiskopf András
Novák Sándor

VÁROSTÉRKÉP GRAFIKA:

Bach Péter

KIADVÁNYSZERKESZTÉS:

Kovács Mariann, Macskamenta Bt.

ISBN 978-615- 5837-01- 2

ISBN 978-615- 5837-02- 9 (pdf)

